

Єдине фахове вступне випробування

(Програма предметного тесту з політології та міжнародних відносин)

Розділ 1. Історія політичних вчень

№, з/п	Тема та її зміст 5%	Питома вага, % 5	Когнітивний рівень
1	Політичні вчення за доби Давнього Світу	1	
1.1	Політичні вчення в період Стародавнього Сходу		
1.1.1	Політичні вчення в Давньому Китаї (Лао-цзи, Конфуцій, Шан Ян, Мо-цзи)		В
1.1.2	Політичні вчення в Давній Індії («Закони Ману», «Артхашастра»)		В
1.2	Політичні вчення в добу Античності		
1.2.1	Політичні вчення в Давній Греції (Платон, Аристотель)		В
1.2.2	Політичні вчення в Давньому Римі (Цицерон, Марк Аврелій)		В
2	Політична думка за доби Відродження та Нового часу	2	
2.1	Політичні вчення в період європейського Ренесансу (Т. Мор, Т. Кампанелла, Н. Макіавеллі, Ж. Боден)		
2.2	Політичні вчення в Англії XVII–XIX століття (Т. Гоббс, Дж. Локк, І. Бентам)		В
2.3	Політичні вчення у Франції XVIII – XIX століття (Ш.-Л. Монтеск'є, Ж.-Ж. Руссо, А. де Токвіль)		В
2.4	Політичні вчення в Німеччині XVIII–XIX століття (І. Кант, Г. Гегель)		В
3	Політична думка в Україні	2	
3.1	Політична думка за доби Київської Русі («Руська правда» Ярослава Мудрого, політичний зміст «Повчання» Володимира Мономаха)		В
3.2	Політична думка України в литовсько-польську та польсько-козацьку добу (С. Оріховський-Роксолан, І. Вишенський, «Конституція» П. Орлика)		В
3.3	Політична думка України в XIX та першій половині XX століття		
3.3.1	Політична думка діячів Кирило-Мефодіївського товариства (М. Костомаров, Т. Шевченко)		В
3.3.2	Політичні ідеї І. Франка		В
3.3.3	Політичні ідеї М. Драгоманова		В

3.3.4	Політичні ідеї М. Грушевського		В
3.3.5	Політичні ідеї В. Винниченка		В

Розділ 2. Загальна теорія політики

№, з/п	Тема та її зміст 20%	Питома вага, %	Когнітивний рівень
1	Поняття, види та функції політики	2	
1.1	<i>Поняття політики</i>		
1.1.1	Теоретичні витoki поняття «політика» (Платон, Аристотель, М. Вебер)		В
1.1.2	Політика як policy, politics та polity		В
1.2	<i>Види політики, суб'єкти та функції політики</i>		
1.2.1	Директивне, функціональне, комунікативне розуміння видів політики		В
1.2.2	Соціальні, інституціональні та функціональні суб'єкти політики		В
1.2.3	Функції політики: управління, інтеграції, визначення цілей, соціалізації		В
2	Політична влада як суспільне явище	6	
2.1	<i>Поняття, види і концепції політичної влади</i>		
2.1.1	Поняття і види влади		А
2.1.2.	Концепції політичної влади (реляціоністська, телеологічна, системна, біхевіоралістська)		В
2.1.3	Підходи до пояснення природи влади (біологічний, антропологічний, політологічний)		В
2.2	<i>Ознаки політичної влади</i> (нормативність, публічність, моноцентризм, засоби стримування та противаг, легальність, легітимність (<i>традиційна; раціонально-легальна, харизматична</i>))		В
2.3	<i>Функції політичної влади</i> (інтегративна, регулятивна, мотиваційна, консолідуєча, стабілізаційна)		В
2.4	<i>Ресурси політичної влади</i>		
2.4.1	Поняття ресурсів політичної влади (утилітарні, примусові, нормативні)		В
2.4.2	Механізми реалізації політичної влади (панування, керівництво, управління, контроль)		В
3	Політична система суспільства	4	
3.1	<i>Поняття політичної системи</i>		А

3.2	Структура політичної системи (інституціональна, нормативна (регулятивна), функціональна, комунікаційна, духовно-ідеологічна підсистеми)		В
3.3	Функції політичної системи (політичного цілепокладання, владно-політичної інтеграції суспільства, регулятивна)		В
3.4	Концепції політичної системи (Д. Істон, Г. Алмонд)		В
3.5	Типології політичних систем Г. Алмонда (англо-американська політична система, континентально-європейська політична система)		В
3.6	Політична система сучасної України		В
4	Політичні ідеології	4	
4.1	Політична ідеологія лібералізму		
4.1.1	Класичний лібералізм (Дж. Локк, Б. Констан, Дж. С. Мілль)		В
4.1.2	Неолібералізм (Ф. А. фон Гайєк, Л. фон Мізес)		В
4.2	Політична ідеологія консерватизму		
4.2.1	Класичний політичний консерватизм (Ж. де Местр, Е. Берк)		В
4.2.2	Український політичний консерватизм В. Липинського		В
4.2.3	Неоконсерватизм (Д. Белл, І. Крістолл)		В
4.3	Політична ідеологія марксизму		
4.3.1	Комунізм (К. Маркс, Ф. Енгельс, В. Ленін)		В
4.3.2	Соціал-демократія (К. Каутський, Е. Бернштейн)		В
4.4	Політична ідеологія націоналізму		
4.4.1	Теоретичні засади націоналізму (Е. Геллнер, Е. Сміт)		В
4.4.2	Концепція українського націоналізму М. Міхновського		В
4.4.3	Інтегральний український націоналізм Д. Донцова		В
5	Політичні еліти та політичне лідерство	4	
5.1	Політичні еліти		
5.1.1	Поняття та функції політичних еліт		В
5.1.2	Концепції та типології політичних еліт (В. Парето, Г. Моска, Р. Міхельс)		В
5.2	Політичне лідерство		
5.2.1	Поняття політичного лідерства		А
5.2.2	Концепції політичного лідерства (ситуативна, конституентів (послідовників), психологічна)		В
5.2.3	Функції політичного лідерства (інтегративна, комунікативна, програмна, управлінська, мобілізаційна, легітимації)		В

5.2.4	Типологія політичних лідерів М. Германн (лідер-прапорносець, лідер-служитель, лідер-торгівець, лідер-пожежний)		В
-------	--	--	---

Розділ 3. Політичні інститути та процеси

№, з/п	Тема та її зміст 25%	Питома вага, %	Когнітивний рівень
1	Держава як політичний інститут	8	
1.1	<i>Держава: поняття та ознаки</i>		
1.1.1	Поняття держави		А
1.1.2	Основні концепції походження держави (патріархальна, договірна, насильницька, психологічна)		В
1.1.3	Ознаки держави (суверенітет, територія, населення, влада, легальний примус)		В
1.2	<i>Державний устрій</i>		
1.2.1	Поняття державного устрою та його форми (унітарна, федеративна, конфедеративна)		В
1.2.2	Форма державного устрою сучасної України		В
1.3	<i>Форми державного правління</i>		
1.3.1	Поняття форми державного правління		В
1.3.2	Монархія як форма державного правління (абсолютна монархія, конституційна (парламентська) монархія)		В
1.3.3	Республіка як форма державного правління. Типи республік (президентська, парламентська, змішана (парламентсько-президентська, президентсько-парламентська республіки).		В
1.3.4	Форма державного правління в сучасній Україні		В
2	Політичні режими та їх типи	5	
2.1	<i>Поняття політичного режиму</i>		А
2.2	<i>Демократичний політичний режим</i>		
2.2.1	Поняття та ознаки демократії як політичного режиму (пріоритетність політичних прав і свобод людини, поділ державної влади, виборність влади, політичний плюралізм)		В

2.2.2	Форми демократії (представницька, пряма, демократія участі)		В
2.2.3	Формування демократичного політичного режиму в сучасній Україні		В
2.3	<i>Авторитарний політичний режим (поняття, ознаки)</i>		В
2.4	<i>Тоталітарний політичний режим</i>		
2.4.1	Поняття та ознаки тоталітарного політичного режиму (культ особи тоталітарного лідера, монопольна ідеологія, контроль за всіма сферами суспільного життя, диктатура однієї партії)		В
2.4.2	Класичні форми тоталітарних політичних режимів (фашистський, комуністичний, нацистський)		В
3	Політичні партії та партійні системи	5	
3.1	<i>Поняття, функції й типології політичних партій</i>		
3.1.1	Поняття політичних партій (організаційна структура, програма діяльності, правовий режим функціонування, членство в партії)		В
3.1.2	Функції політичних партій (ідеологічна, пропагандистська, функція політичного представництва соціальних інтересів, функція досягнення та здійснення влади, функція розробки політичного курсу влади, функція політичного рекрутування)		В
3.1.3	Типології політичних партій (ліві – центристські – праві політичні партії; типологія за М. Дюверже (кадрові та масові політичні партії); правлячі та опозиційні політичні партії)		В
3.2	<i>Партійні системи</i>		
3.2.1	Поняття партійних систем		А
3.2.2	Типи партійних систем (однопартійна, двопартійна, багатопартійна)		В
3.2.3	Типологія партійних систем за Дж. Сарторі		В
3.2.4	Типологія партійних систем за Є. Вятром		В
3.2.5	Партійна система сучасної України		В
4	Вибори та виборчі системи	5	
4.1	<i>Поняття виборів</i>		А
4.2	<i>Демократичні принципи виборів</i> (вільне волевиявлення, загальність, рівність, таємне голосування)		В
4.3	<i>Поняття та різновиди виборчих систем</i> (мажоритарна, пропорційна, змішана)		В
4.4	<i>Виборча система сучасної України</i>		В
4.4.1	Вибори Президента України		В

4.4.2	Вибори до Верховної Ради України		В
4.4.3	Суб'єкти виборчого процесу в Україні		В
5	Громадянське суспільство	2	
5.1	Поняття та принципи функціонування громадянського суспільства (самоорганізація як базова ознака громадянського суспільства; Помаранчева революція та Революція Гідності як прояви зрілості громадянського суспільства в Україні)		В
5.2	Громадські організації і рухи в структурі громадянського суспільства (поняття громадських організацій і рухів; громадські організації і рухи в сучасній Україні)		В
5.3	Волонтерський рух в Україні		С

Розділ 4. Теорія міжнародних відносин

№, з/п	Тема та її зміст 20%	Питома вага, %	Когнітивний рівень
1	Теоретичні основи міжнародних відносин	10	
1.1	Об'єкт, предмет, функції теорії міжнародних відносин	3	
<i>1.1.1</i>	Основні підходи до визначення поняття «теорії міжнародних відносин»		В
<i>1.1.2</i>	Об'єкт і предмет теорії міжнародних відносин		А
<i>1.1.3</i>	Структура та функції теорії міжнародних відносин		А
<i>1.1.4</i>	Співвідношення понять «міжнародні відносини», «міжнародна політика», «світова політика»		В
<i>1.1.5</i>	Ознаки та принципи міжнародних відносин		В
<i>1.1.6</i>	Типи та рівні міжнародних відносин		В
1.2	Суб'єкти міжнародних відносин	7	
<i>1.2.1</i>	Основні підходи до поняття та типології суб'єктів міжнародних відносин		В
<i>1.2.2</i>	Держава як суб'єкт міжнародних відносин		А
<i>1.2.3</i>	Міжнародні урядові організації як суб'єкт міжнародних відносин		А
<i>1.2.4</i>	Міжнародні неурядові організації як суб'єкт міжнародних відносин		А
<i>1.2.5</i>	Транснаціональні корпорації як суб'єкт міжнародних відносин		А
<i>1.2.6</i>	Індивіди як суб'єкт міжнародних відносин		А

1.2.7	Нетрадиційні суб'єкти міжнародних відносин		A
2	Системи міжнародних відносин	5	
2.1	Поняття, ознаки, структура міжнародної системи		
2.2	Основні підходи до типології міжнародних систем		
2.2.1	Типи міжнародних систем за М.Капланом, Е.Луардом, Е.Чемпелем		B
2.2.2	Мультиполярні, біполярні, уніполярні міжнародні системи		B
2.3	Історичні типи міжнародних систем	4	
2.3.1	Вестфальська система		B
2.3.2	Віденська система		B
2.3.3	Версальсько-Вашингтонська система		B
2.3.4	Ялтинсько-Потсдамська система		B
3	Основні теорії міжнародних відносин	5	
3.1	Політичний ідеалізм у теорії міжнародних відносин		
3.1.1	Політичний ідеалізм В.Вільсона		B
3.1.2	Політичний ідеалізм У.Ліппмана		B
3.2	Політичний реалізм	2	
3.2.1	Поміркований напрям (Г.Моргентау, Дж.Кеннан)		B
3.2.2	Центристський напрям (У.Ростоу)		B
3.2.3	Ультраконсервативний напрям (Р.Страус-Хюпе)		B
3.3	Лібералізм в теорії міжнародних відносин	1	
3.3.1	Лібералізм Дж. Ная - молодшого		B
3.3.2	Лібералізм Р. Кохейна		
3.4	Модернізм в теорії міжнародних відносин	1	
3.4.1	Теорії міжнародних систем		B
3.4.2	Теорії конфлікту		B
3.4.3	Теорії міжнародної інтеграції		B
3.4.4	Теорії прийняття рішень (Л.Річардсон)		B
3.4.5	Критика модернізму в теорії міжнародних відносин (Х.Булл)		B
3.5	Неокласичні теорії міжнародних відносин		
3.5.1	Неореалізм (К.Уолтц)		B
3.5.3	Неомарксизм (І.Валлерстайн)		B

Розділ 5. Зовнішня політика України

№, з/п	Тема та її зміст 20%	Питома вага, %	Когнітивний рівень
1	Зовнішня політика держави	6	
1.1	Поняття «зовнішня політика держави»	1	
1.1.1	Основні принципи зовнішньої політики держави		A

1.1.2	Суб'єкти зовнішньої політики		A
1.1.3	Цілі зовнішньої політики держави		A
1.2	Основні складові зовнішньої політики держави	1	
1.2.1	Функції зовнішньої політики держави		B
1.2.2	Чинники, які визначають стан держави на світовій арені		B
1.2.3	Інструменти зовнішньої політики держави		B
1.2.4	Основні підходи до типології зовнішньої політики держави		B
1.2.5	Сутність, функції та форми дипломатії		B
1.3	Національні інтереси держави на міжнародній арені	1	
1.3.1	Зміст поняття «національний інтерес»		A
1.3.2	Структура національного інтересу держави		A
1.3.3	Види національного інтересу держави		A
1.4	«Сила» у міжнародних відносинах	1	
1.4.1	Поняття «сили» у міжнародних відносинах		A
1.4.2	Фактори «сили» держави на міжнародній арені		C
1.4.3	«Баланс сил» та його роль у міжнародних відносинах		B
1.4.4	«Жорстка сила», «м'яка сила» та «розумна сила»		B
1.5	Міжнародні конфлікти	2	
1.5.1	Поняття та ознаки міжнародних конфліктів		A
1.5.2	Типи міжнародних конфліктів		B
1.5.3	Причини виникнення міжнародних конфліктів		B
1.5.4	Функції міжнародних конфліктів		B
1.5.5	Етапи розвитку міжнародних конфліктів		B
1.5.6	Механізми врегулювання міжнародних конфліктів		B
1.5.7	Поняття та ознаки гібридної війни		B
2	Україна в системі міжнародних відносин	4	
2.1	Становлення України як суб'єкта міжнародних відносин	1	
2.1.1	Основні етапи становлення та розвитку зовнішньої політики України		A
2.1.2	Правові підстави міжнародної правосуб'єктності України після проголошення державної незалежності в 1991 році		A
2.1.3	Міжнародне визнання України		A
2.2	Національні інтереси України та їх реалізації через зовнішню політику	1	
2.2.1	Поняття та особливості національних інтересів України		B
2.2.2	Цілі та принципи зовнішньої політики України		B
2.2.3	Зовнішньополітичний потенціал України (фактори сили)		C
2.3	Інституційно-нормативні засади зовнішньої політики України	1	
2.3.1	Нормативно-правове регулювання зовнішньої політики України		B
2.3.2	Центральні органи зовнішніх відносин України		B

2.3.3	Закордонні органи зовнішніх відносин України		В
2.4	<i>Участь України в міжнародних організаціях</i>	1	
2.4.1	Україна в універсальних міжнародних організаціях (ООН)		А
2.4.2	Україна в спеціалізованих міжнародних організаціях (СОТ, МВФ, ЮНЕСКО)		А
2.4.3	Україна в регіональних міжнародних організаціях (ОБСЄ, ГУАМ, ОЧЕС, Рада Європи)		А
3	Європейський та євроатлантичний вектори зовнішньої політики України	5	
3.1	<i>Співпраця України та ЄС</i>	3	
3.1.1	Етапи становлення ЄС		В
3.1.2	Нормативно-правові засади ЄС		В
3.1.3	Інститути Європейського Союзу		В
3.1.4	Основні етапи відносин Україна – ЄС		В
3.1.5	Нормативно-правові засади співробітництва між Україною та ЄС (УПС, Угода про асоціацію)		В
3.1.6	Ініціатива ЄС «Східне партнерство» та участь у ній України		В
3.2	<i>Співпраця України з НАТО</i>	2	
3.2.1	НАТО як основний безпековий інститут держав Заходу		В
3.2.2	Нормативно-правові засади співпраці України та НАТО		В
3.2.3	Основні форми співпраці України та НАТО		В
3.2.4	Основні сфери співпраці України та НАТО		В
4	Двосторонні відносини України з моменту відновлення державної незалежності (1991 р.)	5	
4.1	<i>Сучасний стан українсько-американських відносин</i>	2	
4.1.1	Нормативно-правове регулювання відносин України зі США		А
4.1.2	Пріоритетні напрями співпраці між Україною та США		А
4.1.3	Особливості співпраці України та США в умовах російсько-української війни		А
4.2	<i>Двосторонні відносини України з державами-сусідами</i>	2	
4.2.1	Відносини України та Польщі		А
4.2.2	Відносини України та Угорщини		А
4.2.3	Відносини України та Словаччини		А
4.2.4	Відносини України та Румунії		А
4.2.5	Відносини України та Молдови		А
4.2.6	Відносини України та Білорусі		А
4.3	<i>Сучасний стан українсько-російських відносин</i>	1	
4.3.1	Основна договірна база українсько-російських відносин		А
4.3.2	Окупація Криму та агресія РФ на Сході України		С

Розділ 6. Світовий порядок та геополітика

№, з/п	Тема та її зміст 10%	Питома вага, %	Когнітивний рівень
1	Геополітика та геостратегія	5	
1.1	<i>Теоретичні основи геополітики</i>	1	
1.1.1	Основні поняття та підходи до визначення понять «географічний чинник» та «геополітика»		В
1.1.2	Структура, функції та особливості геополітики		В
1.1.3	Геостратегічні та геополітичні регіони, геополітичні вісі, геополітичні поля та опорні точки		В
1.1.4	Основні закони геополітики		В
1.2	<i>Парадигми геополітики</i>	1	
1.2.1	Дуалістична парадигма геополітики		В
1.2.2	Геоелектронічна парадигма геополітики		В
1.2.3	Цивілізаційна парадигма геополітики		В
1.2.4	Циклічна парадигма геополітики		В
1.3	<i>Теоретичні школи геополітики</i>	2	
1.3.1	Німецька школа геополітики (Ф.Ратцель, Р.Челлен, К.Хаусхофер, К.Шмітт)		В
1.3.2	Англо-американська школа геополітики (Г.Маккіндер, А.Мехен, Н.Спайкмен, З.Бжезинський, Ф.Фукуяма, С.Гантінгтон)		В
1.3.3	Українська школа геополітики (С.Рудницький, Ю.Липа)		В
1.4	<i>Геостратегія</i>	1	
1.4.1	Поняття, типологія та ознаки геостратегії		А
1.4.2	Структурні елементи геостратегії держави		А
1.4.3	Геостратегічні цілі та пріоритети держави		В
2	Міжнародний порядок	2	
2.1	<i>Поняття та основні категорії міжнародного порядку</i>		
2.1.1	Міжнародний порядок		В
2.1.2	Світовий порядок		В
2.1.3	Глобальний порядок		В
2.2	<i>Моделі та типології міжнародного порядку</i>		
2.2.1	Різновиди міжнародного порядку		В
2.2.2	Моделі світового порядку за С.Хоффманом та С.Гантінгтоном		В
2.3	<i>Забезпечення світового порядку</i>		
2.3.1	Механізми забезпечення світового порядку		С
2.3.2	Основні риси нового світового порядку (А. Слотер, Г. Кіссінджер)		В

3	Міжнародні інтеграційні процеси	3	
3.1	<i>Міжнародна інтеграція</i>	1,5	
3.1.1	Поняття та види міжнародної співпраці		В
3.1.2	Поняття, передумови, ознаки, типи міжнародної інтеграції		В
3.1.3	Основні моделі інтеграційних об'єднань		В
3.2	<i>Глобалізація як фактор міжнародних відносин</i>	1,5	
3.2.1	Поняття та типи глобалізації		В
3.2.2	Класифікація глобальних проблем		В
3.2.3	Антиглобалістський рух		В